

BIBLIOTECA - CATEDRA: PARTENERI AI FORMĂRII CULTURII INFORMAȚIEI

Elena DOBRIOGLO, Elena STRATULAT

Biblioteca Tehnico-Științifică U.T.M.

Abstract: *Cultura informației este un atribut indispensabil specialistului modern, or instruirea informațională trebuie să devină o sarcină majoră a procesului educativ universitar. Parteneriatul bibliotecă-catedra reprezintă o cale favorabilă pentru formarea culturii informației, crearea unui spațiu efectiv de comunicare a structurilor universitare în procesul cunoașterii. Biblioteca U.T.M. pledează pentru parteneriatul durabil cu catedrele, reflectat în decizii și acțiuni concrete.*

Cuvinte cheie: *cultura informației, educația informațională, instruirea informațională, parteneriat, biblioteca, catedra.*

Pe an ce trece, cultura informației se impune tot mai mult ca latură inseparabilă profesionalismului viitorilor specialiști. De aceea, concomitent cu pregătirea profesională a studenților, e necesară educarea informațională.

Cultura informației se definește ca „produs al societății informaționale” (2); este cheia pentru educația permanentă a studentului și i se acordă importanță majoră în curricula universitară. Mai mult decât atât, se susține că cultura informației „este abilitatea de a supraviețui în secolul XXI” (3).

Biblioteca-filială FCIM și FIMET desfășoară diverse acțiuni destinate educației informaționale a utilizatorilor. Una din direcțiile acestei activități este parteneriatul cu catedrele celor două facultăți. (1)

În planurile de învățământ ale FCIM și FIMET nu este inclusă disciplina „Bazele culturii informației”, recomandată de Ministerul Educației al Republicii Moldova. De aceea, instruirea informațională se practică la solicitare, în coordonare cu curatorii de grupă ai anului I (se invită și specialiști din serviciul „Asistența bibliografică și informațională”). Eventual, prima familiarizare a studenților cu resursele de informare se produce la înscrierea lor ca utilizatori ai bibliotecii. Subiectele instruirii informaționale vizează:

- instrumentele tradiționale de căutare a informației;
- metodele de identificare bibliografică a documentelor;
 - descrierea cărților, articolelor;
 - întocmirea referințelor bibliografice la lucrările științifice și didactice;
 - elaborarea listelor bibliografice pentru tezele de an, de licență, masterat;
- catalogul electronic al Bibliotecii UTM;
- biblioteca digitală (plasată pe pag. WEB a Bibliotecii UTM);
- sursele bibliografice din documentele de referință: dicționare, enciclopedii, bibliografii.

Scopul instruirii este de a îmbunătăți abilitățile utilizatorilor de a localiza, colecta și evalua informația în orice format.

Colaboratorii filialei ajută cadrele didactice la întocmirea listelor de literatură „reale” recomandate studenților la disciplinele de studiu: să conțină documente ce sunt prezente în colecțiile bibliotecii. Ca atare, studenților li se propun două liste de literatură: activă (documente, ce sunt în colecțiile bibliotecii) și lista de literatură adăugătoare (surse, ce trebuie localizate de sine stătător). Aici, biblioteca intervine cu familiarizarea utilizatorilor privind instrumentele de căutare a informației și regăsirea surselor documentare solicitate. Vizavi de sursele care nu sunt în bibliotecă, se apelează la serviciul interbibliotecar sau sunt recomandate publicații, ce conțin informații analogice. În unele cazuri, biblioteca-filială insistă pentru achiziționarea documentelor-lipsă (în coordonare cu serviciul Completarea și Evidența colecțiilor).

Cultura informației este promovată pe parcursul întregii perioade a studiului universitar, practicile de instruire variind de la un caz la altul. Astfel, la filiala bibliotecii s-a format o tradiție:

anual, în septembrie, împreună cu prof. univ., acad. T. Șișianu, se organizează cu studenții an. III, specialitatea Microelectronică, lecții de promovare a publicațiilor periodice de specialitate, de dezvoltare a tehnicii de căutare și extragerea adecvată a informației din periodice.

Deoarece, în ultimii ani, sporește interesul studenților și cadrelor didactice pentru informația digitală, biblioteca-filială și-a îndreptat atenția spre cultura digitală, cultura comunicării în rețea. Pentru informarea constantă a utilizatorilor despre serviciile și produsele electronice ale Bibliotecii U.T.M. s-au elaborat buletine informaționale, ghiduri, „fluturași”, aceste materiale informative fiind oferite personal, repartizate la catedrele facultăților, afișate pe panourile de informare ale bibliotecii și facultăților, în spațiile sălilor de studiu și sălilor de lectură. Totodată, se preconizează a organiza sistematic activități de instruire a tuturor categoriilor de utilizatori în vederea accesării: colecției digitale a Bibliotecii U.T.M., bazelor de date on-line propuse pentru acces, catalogului electronic al bibliotecii, precum și resurselor informaționale ale altor instituții bibliotecare.

Cultura digitală impune și pregătire suplimentară, cum ar fi cultura tehnică - abilități de utilizare a calculatorului, a programelor. Biblioteca-filială activează la facultatea de Calculatoare, Informatică, Microelectronică, unde cunoașterea tehnologiilor informaționale este la nivel înalt. În acest context, biblioteca, înseși, ar putea beneficia de serviciile sectorului didactic, or parteneriatul ar putea obține o nouă dimensiune. Bibliotecarii au nevoie de aprofundarea cunoștințelor informatice, iar catedrele ar putea să le ofere asistență în această privință. În același timp, biblioteca ar putea fi un loc benefic pentru aplicațiile practice ale viitorilor specialiști în tehnologiile informaționale.

În scopul extinderii și consolidării parteneriatului bibliotecii și catedrelor, identificării soluțiilor de îmbunătățire a educației informaționale, s-a efectuat un interviu cu 25 de profesori de la FCIM, care a inclus 6 întrebări. Rezultatele le prezentăm mai jos.

La întrebarea „*Problemele culturii informației se discută la catedre?*”, am constatat 21 răspunsuri pozitive, ceea ce ne face să credem că interesul catedrelor și a bibliotecii pentru cultura informației este reciproc.

La întrebarea, *dacă profesorii abordează problema culturii informației cu studenții*, s-au înregistrat răspunsurile: da – 23 persoane; nu – 2 persoane. Deci, majoritatea cadrelor didactice conștientizează importanța educării culturii informației studenților, mobilizându-i pentru această sarcină formativă.

Vizavi de interesul, *dacă în contextul întrebării de mai sus este tratată problema rolului bibliotecii*, răspunsurile celor 25 de respondenți au fost afirmative. De aici, deducem că biblioteca este recunoscută unanim ca resursă informațională și componentă a formării culturii informației.

Atunci când s-a pus întrebarea” *Pentru care resurse de informare pledați Dumneavoastră?*”, respondenții au marcat variantele de răspuns după cum urmează:

- pentru cataloagele tradiționale au pledat 7 persoane pozitiv și 18 negativ;
- pentru catalogul electronic - respectiv 22 și 3;
- pentru baze de date on-line - 20 și 5;
- pentru liste bibliografice - 7 și 18;

7 respondenți au mai specificat și internetul.

Vizavi de întrebarea” *Studenții susțin poziția profesorilor în utilizarea resurselor de informare propuse?*”, s-au înregistrat răspunsurile: da – 20 persoane; nu – nici o persoană; altă variantă – 5 persoane. Observăm, majoritatea studenților urmează instrucțiunea cadrelor didactice cu privire la consultarea surselor bibliografice. Cu siguranță, calea acestora în vederea informării va trece prin bibliotecă.

Întrebarea „*Cum percepeți Dvs colaborarea cu biblioteca în viitor?*” a avut variante de răspuns prestabilite, la care am colectat următoarele opinii:

- de informarea sistematică a catedrei cu achizițiile curente au nevoie 19 persoane, 6 – nu;
- de oferirea informației individuale (on-line) au nevoie 18 persoane, 7 – nu;
- pentru elaborarea în comun a listelor bibliografice la disciplinele solicitate pledează 17 persoane, 8- nu;
- pentru elaborarea în comun a ghidului de cultură a informației sunt de acord 5 persoane, 20 – nu.

O persoană a solicitat afișarea pe panoul de informație a fiecărei catedre a listelor cu achizițiile curente privind specificul catedrei.

Analizând rezultatele interviului, în ansamblu, efectuăm următoarele concluzii:

1. În opinia respondenților biblioteca are o imagine favorabilă, fiind recunoscut rolul ei în formarea culturii informației a utilizatorilor.

2. Utilizatorii se orientează spre resursele digitale, preferând catalogul electronic și bazele de date on-line.

3. Catedrele sunt dispuse pentru colaborare cu biblioteca, primind informație sistematică despre achizițiile curente, fie individual sau în grup.

4. Cadrele didactice accentuează necesitatea colaborării cu biblioteca privind elaborarea listelor bibliografice la disciplinele predate.

În ce privește practica bibliotecii cu privire la educarea informațională, considerăm ca aceasta este semnificativă. Însă, având în vedere cerințele sporite ale societății pentru cultura informației, activitatea bibliotecii în direcția dată trebuie aprofundată. Pledăm în continuare pentru dezvoltarea parteneriatului cu catedrele. În acest sens propunem:

- Soluționarea, la nivelul structurilor de resort ale Bibliotecii U.T.M., a distribuției selective a informației bibliografice noi, în format electronic, la catedrele de profil;
- Afișarea listelor bibliografice tipărite, cu informația selectată, pe panourile catedrelor;
- Informarea individuală a cadrelor didactice la cerere; întocmirea agendei de adrese e-mail a solicitanților;
- Sensibilizarea catedrelor pentru un parteneriat durabil privind formarea culturii informației, diversificând formele și metodele de colaborare.

Parteneriatul durabil e necesar pentru a transforma educația informațională a viitorilor specialiști într-un proces continuu de adecvare a culturii informației la nevoile în schimbare a societății informaționale și societății cunoașterii.

Referințe bibliografice.

1. Dobrioglo, Elena; Stratulat, Elena. Parteneriatul biblioteca – catedra în continuă dezvoltare. In: Conferința Tehnico – Științifică a Colaboratorilor, Doctoranzilor și Studenților, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, 10-12 decembrie, 2009. Chișinău, 2009, vol. 1, pp. 493 - 496. ISBN 978-9975-45-142-0
2. Porumbeanu, O. L. Educația utilizatorilor pentru cultura informației. In: ABIR, 2002, nr. 2, p. 16.
3. Rader, Hannelore B. Faculty–Librarian Collaboration în Building the Curriculum for the Millenium the US Experience. În: Paper of the 64^h IFLA General Conference, Amsterdam, 1998. Amsterdam, 1998, book.1, pp. 34 - 42.